

Arvoisa Tasavallan presidentti, kunnioitetut sotiemme veteraanit ja muut juhlavieraat.

Olen laulanut lapsikuorossa, ja lähes jokaisessa esiintymisessä mukana olivat veteraanit. Lapsena en varmaankaan osannut ihan ajatella, mitä lauloin, mutta monien yhdessä laulettujen laulujen sanat ovat jääneet kaikumaan mieleeni vahvasti, samoin kuin niiden mahtipontinen ja sisukas rytmi.

Veteraanin iltahuutoa laulaessamme mieleeni jäivät sanat:

”Kertokaa lasten lapsille lauluin / himmetä ei muistot koskaan saa.”

Mikä on se muisto, jonka ei toivota himmenevän? Lapsena ajattelin tietenkin taisteluita, kenties sankaritekoja. Ajattelin sotaa seikkailuna, jännitysnäytelmänä, johon nämä tutut veteraanit olivat saaneet osallistua.

Myöhemmin olen alkanut ajatella toisin. Millaisia ne muistot, joiden ei toivota himmenevän, todella olivat?

Yrjö Jylhä kirjoittaa runossaan ”Rynnäköön jälkeen” näin:

”Et tehnyt, mitä tahdoit, vaan minkä määräksi sait, niin vähän itse mahdoit, sua johti julmat lait.”

Jos kysytään joltain teistä, teittekö kaiken vapaaehtoisesti, luulenpa, että vastaus on ei.

Monet teistä lähtivät rintamalle jo lähes minun iässäni. Osa teistä noudatti seuraavia ”Sillanpään marssi” laulun sanoja: ”Tapa tuttu jo taattojen nyt on hoidossa poikasten: Kun on vaaralle alttiina syntymämaa, kotiaskareet jäädä saa.”

Taistelutanner tuli teille jokaiselle hyvin tutuksi. Elite jatkuvassa pelossa, ja monella teki mieli paeta tilanteesta pois. Nämä lienevät muistoja, joiden soisikin himmenneen. Jokin piti teidät kuitenkin siellä puolustamassa Suomea.

Miksi sitten muistot eivät siltikään saisi himmetä?

Te halusitte järjestää tuleville sukupolville hyvän paikan asua ja elää. Te tiedätte, että sota-aikana ei ole hyvä asua eikä elää. Minun sukupolveni on nyt vuorostaan huolehdittava, että toimimme niin, ettei meidän, lastenlastenne, eikä meidän lastemme tarvitse elää sodassa, ei edes sen pelossa. Siksi muistonne ovat tärkeitä, ja siksi ymmärrän laulun sanat nyt toisella tavalla: himmetä ei muistot koskaan saa.

”Käteeni tartu, on tiemme yhteinen. Käteeni tartu on määrä yhteinen, unohda esteet ja mieli hetkinen; Kaikki toistaan tarvitsee!”

”Käteeni tartu” on Lasten virsikirjasta virsi numero 121. Se auttaa tajuamaan, että vaikka ajauduittekin sodassa erillenne, palasitte aina toistenne luo ja piditte yhtä.

Kolmas kappale, jota yhdessä veteraanien kanssa lauloin, on Tämä taivas, tämä maa. Siinä kappaleessa te, hyvät veteraanit, ikään kuin luovutatte Suomen tuleville sukupolville sanoin:

”Tämä taivas, tämä maa, sillä arvoa on pysyvää. Tämä taivas, tämä maa sukupolvelta toiselle jää.”

Se on kunnianosoitus myös teiltä meitä nuoria kohtaan. Osoitatte siinä, että uskallatte antaa Suomen meidän haltuumme ja annatte meidän rakentaa siitä meidän näköisemme.

Me, nykyiset nuoret, lupaamme pitää siitä huolen.

Som representant för dagens ungdomar lovar jag att vi förvaltar arvet och för budskapet vidare.